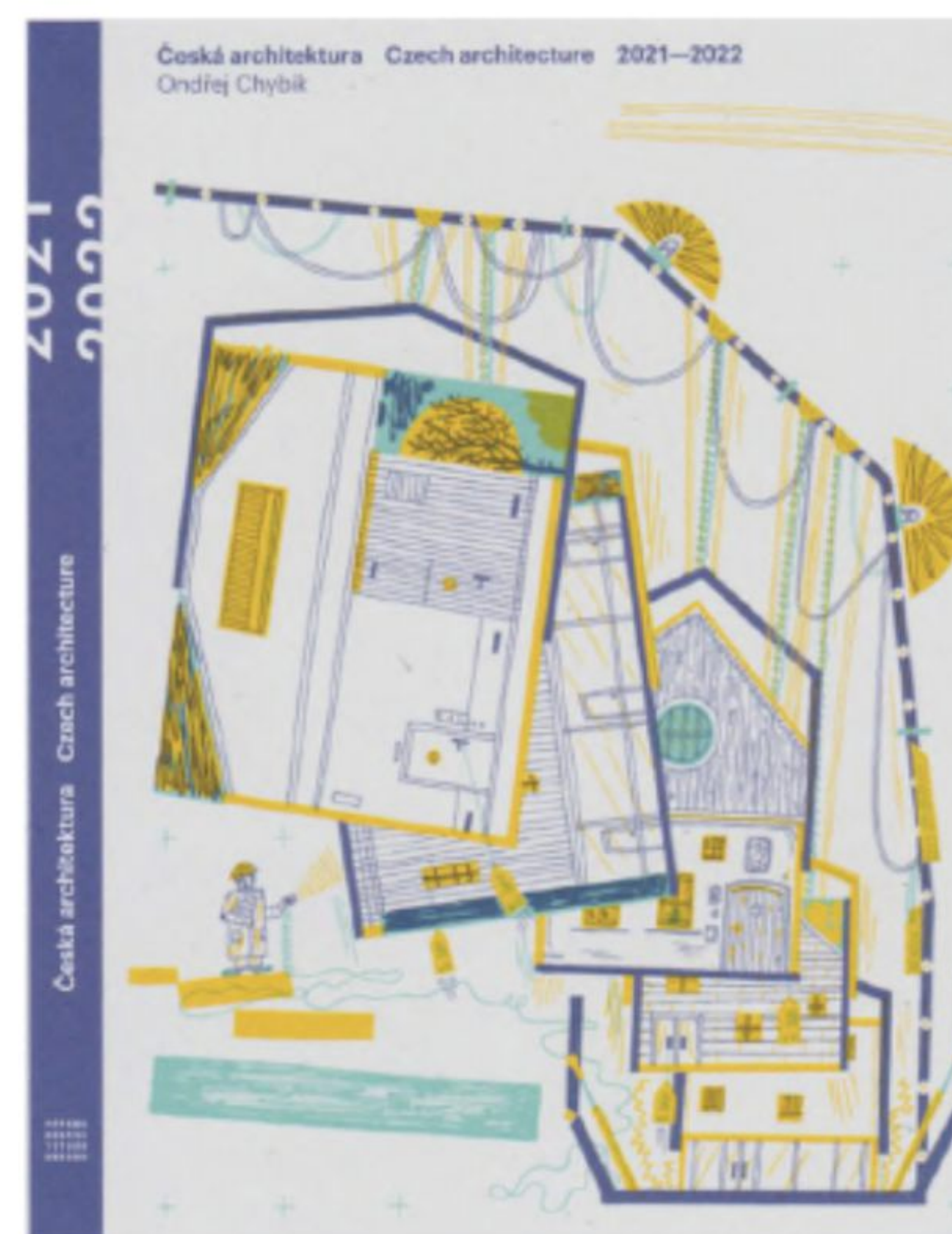

RADEK SUCHÁNEK

Česká architektura 2021-2022, ročenka

Formát architektonické ročenky zanedlouho oslaví čtvrtstoletí.¹ Výběru toho nejlepšího, co se v české architektuře odehrálo v letech 2021 a 2022, se v nejnovější ročence zhostil architekt Ondřej Chybík³ z dnes již věhlasného studia CHYBIK + KRISTOF.⁴ Patří k mladší generaci architektů, jejichž studijní i profesní zkušenost je spojena nejen s českým prostředím, ale vpravdě s evropským, a v případě Ondřeje Chybíka spíše se světovým kontextem. Absolvent Fakulty architektury VUT v Brně, který má také studijní zkušenost s TU Graz v Rakousku či ETH ve švýcarském Zürichu, přistoupil k výběru staveb z pozice etablovaného účastníka architektonického dění na české scéně, jenž vznik současné architektury vidí v mnoha ohledech jako odraz společenského nastavení,⁵ kde architektura hraje důležitou apředevším viditelnou roli⁶ v rámci společenských procesů.

V úvodním rozhovoru vedeném Adamem Štěchem se autor zamýšlí nad posunem,⁷ který česká společnost a s ní i architektura v poslední dekádě zaznamenaly.⁸ Podle něj je charakterizovatelný například skrze větší množství kvalitních⁹ veřejných staveb financovaných z veřejných rozpočtů,¹⁰ kde jejich vznik je klíčově ovlivněn kultivovanějším a transparentnějším vztahem zadavatel¹¹ - architekt. Tento druh společné péče, která v určitých místech trvá již mnoho let, je oním optimistickým vzkazem o současné české architektuře a kultuře formující naše vystavěné prostředí.¹² Kontinuita, vztah k místu¹³ či jistý druh neokázalosti, až úspornosti charakterizují, dle autora výběru,¹⁴ to opravdu kvalitní¹⁵ v současné¹⁶ architektuře, vycházející z kontextu místa a vztahů, a co více, často vznikající z dlouhodobé¹⁷ či permanentní péče. Uvedená výpověď, kterou architektura

dává o naší společnosti, představuje bezpochyby to veskrze pozitivní¹⁸ a následováníhodné.¹⁹ Co však v této souvislosti překvapí, jsou bílé skvrny na mapě republiky, které nedokážou tento druh vývoje české společnosti zachytit, a to nikoliv jen skrze architekturu. Asi nepřekvapí, že máme na mysli pohraničí či území nazývaná „bývalé Sudety“,²⁰ byť s výjimkami, které ukazují, že i v těchto oblastech je možné kvalitní architekturu²¹ nalézt a objevovat v nich ostrovy pozitivní deviace se širokou a rozmanitou škálou vztahů, formující naše vystavěné prostředí.

Klíč k výběru staveb si autor stanovil skrze jistý druh vymezení, kde jako zásadní se ukazuje prvotní rozhodnutí zcela cíleně ignorovat typologii rodinného bydlení,²² jež bylo v předchozích ročnících hojně reflektováno. Ono zaměření na stavby²³ mající dopad na lokální komunitu a vztahy z ní vycházející v mnohém odráží pohled na celospolečenskou roli architektury,²⁴ která je bezpochyby mladší generací tvůrců výrazně akcentována. Výběr představuje 32 staveb, jež v mnohém zásadně formují²⁵ naše sídla, ale také jsou v dialogu s krajinou.²⁶ Výběr není determinován měřítkem či typologií,²⁷ ale pouze kvalitou a impaktem,²⁸ který na vystavěné prostředí, nebo spíše šířeji na společnost objekt má.

Jestliže se v případě realizovaných staveb dá mluvit o pokrytí velké části České republiky s výjimkami, o kterých byla řeč již dříve, tak z pohledu architektonických studií či ateliérů se mapa republiky jeví daleko více kontrastně. Dle tohoto kritéria dominují architektonické scéně Praha a Brno, doplněny jednotlivými studii z krajských či okresních měst. Čest výjimkám, které reprezentují zahraniční (pozn. red. – do všech ročenek jsou vybírány pouze realizace

českých architektů²⁹) a regionální autoři. Z tohoto hlediska, které je však přirozeně ovlivněno výběrem autora a již zmiňovaným rozhodnutím neprezentovat výstavbu rodinných domů, jde bezpochyby o signál, který vypovídá mnohé o architektonické profesi v České republice³⁰ a její koncentraci do přirozených kulturně-sociálních těžišť. Což je jistě očekávaná hypotéza.

Není cílem této recenze komentovat celý výběr autora, budu se tedy držet již zmiňovaných parametrů, které si autor sám stanovil jako kritéria výběru. Pojdme se proto nejprve podívat na reprezentanty oné komunitní či veřejné architektury v regionech, které jsem rozdělil do tří skupin.

První skupinou jsou realizace v regionálních sídlech. Prvním příkladem je **knihovna a spolkové centrum ve Vratislavičích**^a od studia Atakarchitekti, představující doplnění historického objektu novostavbou³¹ soudobého architektonického jazyka,³² pracující primárně s figurou dostavby. Výrazným momentem je také materiálové řešení, barevnost, dále práce s průhledy a prostorovou skladbou,³³ která ve výsledné realizaci zhmotňuje mnohé neočekávané vazby.³⁴ Realizace **komunitního centra v Úsilném**^b od re:architekti představuje prostor pro komunitní aktivity spojený s hasičskou zbrojnicí a sportovním areálem do podoby horizontálního objektu s velkorysou lodžii, umožňující propojit a posílit exteriérové aktivity. V mnohém lapidární a velkorysá stavba je dalším ze střípků do mozaiky dlouhodobě kultivující prostředí obce.³⁵ U realizace **sportovní haly v Novém Hrozenkově**^c od CONSEQUENCE FORMA architects, jež představuje jednu z etap rozvoje místní školy, bylo primárním cílem navrhnout rozšíření tak, aby objekt sloužil nejen škole,